

22 $\frac{1}{2}$, stoji na pr. od 100 do 600 gld. Bolje je kupiti dve srednje veliki nego 1 prav veliko. Priporočamo Vam, da se obrnete do Ig. Hellerja na Dunaji (Wien, Praterstrasse 78) ali pa do Ph. Mayfarth & Comp. na Dunaji. Oba Vam postrežeta z ilustrovanimi ceniki.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

164.

Z Adelaida v Snow-River in Kiandro.

Bajni zakladi indijskih rudnikov so izginili kot krasne sanje. Prestavši težave dolgega potovanja, nisem vedel ne kodi ne kamo. V tem času so osledili novo zlato v Novem južnem Walesu uže v Alpah avstralijskih. Spustil sem se tje. Prešel sem najpreje južne kopanine Pleasant-Creek, Bendigo, Sandhurst in Inglewood, in prebrodivši reki Goulbourne in Mittamaita, pripotoval sem v nekaj tednih v okraj Ovens-Digings v glavno njegovo kopanino Bechworth; tako sem dosegel končno naselbino novojužnowalesko. Reka Murray loči naselbino Viktorijo in Novi južni Wales. Preko reke drži umetno postavljen most, in na levem bregu stoji ugledno mesto Albury z rodovitimi vinogradi, katere so baje Nemci zasadili. Tudi telegraf drži do Sydneja. Cesta, ki tod vodi, spaja glavni mesti avstralijski, Melbourne in Sydney.

Ali kakošna je ta cesta? Vodi največ po divjem lesu, in ob deževju komaj nogo iz blata vzdigaš. Samo pri stajah je za spoznanje boljša. Koder drži cesta, povsodi po lesu se klati govedo, ki je tako divje, da se rado zakadi v potnika. Preden sem odšel z Alburya, popraševal sem, kako daleč je do prvega naselnika, da bi se s hrano založil. Ali živa duša mi ni vedela prave povedati. Slednjič je povedal nek starček, da mi bode treba hoditi več dni, preden pridem do prvega bivališča. Ni me kaj presenetilo njegove zatrjevanje, čudno se mi je pa vendar zdelo, da bi na glavnej cesti med Melbournom in Sydneyom možno bilo kaj takega. Z Alburya je vodila cesta večinoma po gostem lesu k reki Bilibongu. Ker sem se držal načrta, krenil sem sedaj z glavne ceste in se spustil na jug ob reki. Pota tu ni bilo, ves kraj je zelo gorat. Težavna je bila ta hoja. Včasih sem moral globoko bresti vodo, plezati čez povaljena drevesa, lezti v dol, praskati po neuhojenih obronkih in prodirati skozi gošče. Mimo tega je breme bilo težko, nekater dan sem le malo naprej prišel. Ko nekega dne stopim na višino, zapazim pred seboj v daljavi visoke gore ožarjene z bleskom vzhajajočega solnca. Začnem si oči meti, in ko bistreje pogledam, vidim, da so vse gore s snegom odete. Komaj sem sam sebi veroval. Do sedaj sem namreč menil, da so povesti

o snegu avstralijskem zgolj izmišljotine. A tu sem imel sam sneg pred očmi.

Da si mi tak pot ni prav nič ugajal, vendar sem moral iti naprej. Kjerkoli sem srečeval diggerje, vsi so mi svetovali, naj se vrnem, ker v Snow-Riveru, kamor sem bil namenjen, ni nobenega zaslužka, vse je prepolnjeno, in cele družbe se vračajo domov. Toda vse to me ni omajalo in vrnilo. Naredil sem bil uže velik kos pota, in ko bi se vrnil, kam naj se obrnem? Šel sem toraj naprej. Mraz je bil čedalje hujši, dosta večerov sem moral sneg odmetati, če sem hotel prenočiti. Nekega dne dospem k gori Tambaremba, kjer so bili nekdanj zlati rudniki. Nekaj plehatih in platnenih stanov je stalo tu. V njih so stanovali pekarji, mesarji in trgovci, ki so živila in razno robo potnikom prodajali. Ko sem pri pekarju kruh kupaval, opozoril me je, naj se dobro založim, zakaj dobrih 40 angleških milj ne bode ničesar dobiti. Res ves ta pot nisem naletel na nobeno bivališče. Napete bistrice, grozne močarine, hribje in doline, blato in deževno vreme sem imel do Tumuta.

Prilezel sem na vrh strmih gora. S prepadov pod menoj je grozno bobnelo, in s prvega nisem vedel, kaj bi to bilo. Radi velike višine nisem videl reke. Ker ni bilo nobenega pota, sklenil sem počasi lezti, v ravnino. Več ur sem se plazil po tem nevarnem svetu opiraje se ob sekirico. Radi silnih strmin sem moral ovinke delati, v časih pa sem stopal po petah in se lovil za travo, da sem se v ravnotežju vzdržal. Tako sem lezel nižje in nižje, in na večer sem sicer srečno, ali ves utrujen in raztrgan prilezel na breg Tumuta, ki je v divjem teku z valovi ob stene bil.

To vam je žalosten kraj. Vlažna sapa je puhala po jarkih in globelih, ki jih morda celo leto solnce ne obsije. Vsa okolica je obrobljena z visokimi šopkami, in izmed njih strmi stožkasta gora Bogan, katero sem imel cel dan pred seboj. Na njenem temenu je vedno se bliskalo in grmelo, pa tudi pršilo je in s snegom medlo. Treba je bilo reko prebresti, ali Tumut je grozno drvil svoje valove po skalah, ki so po vrhu tako razmaknjene, da mi ni bilo moči skočiti z ene na drugo. Po vrhu je bila reka dosta široka, in na mestih tudi globoka, tako, da me je jela groza obhajati, ko sem gledal njen divji tok. Hodil sem ob reki in gledal, kje bi naletel na prehod. Še le po noči sem prišel k nizkemu stanu od drevesne skorje, koj zraven pa je stala nedodelana hiša; namenjena je bila za gostilnico. Od tu namreč drži pot k Adelongu, kjer so zlati rudniki, toraj je bilo upati dovelj potnikov in gostov. Za sedaj so ostajali tu prevozniki. Tudi so od tu klestili merniki peš pot po lesu naravnost v Snow-River.

Najpreje sta me pozdravila z glasnim lajanjem dva velika psa. Na to je prišel v obraz kosmat možak ter me povabil, naj stopim v hišo, da bodem prenočil. V tako odležnem kraju je tako povabilo nenavadno, toraj nisem imel posebnega veselja notri iti. Vedel sem namreč predobro, kako na slabem glasu so taki brlogi. Tudi sem

slišal v hiši ljudske glasove, kateri mi niso povoljno zveneli na uho. Izgovarjal sem se brodniku, da se mi mudi in ga nujno prosil, naj me hitro prepelje, ker moram še kos pota narediti. Slednjič se je vendar udal. Še le na drugej strani sem poiskal primernege, od vetra zavarovanega mesta, kjer sem šotor postavil, zakuril in se vlegel. Ali imel sem nemirno noč, nad Boganom se je vso drago noč bliskalo in glasno grmelo.

Do Snow-Rivera sem imel samo še 4 angleške milje. Pot je držal po lesu uže od mernikov zaznamovan in izkleščen. Ali vendar sem lezel tako počasi, da sem potreboval skoro cel dan za te štiri milje. Popoludne sem prišel z globokih in neprijetnih jarkov v nekoliko jasnejši kraj. Krog in krog so molele gore z gostimi lesi odete, tu pa tam so šterlele ogromne klade kremenne, na znak, da so uže blizu zlate žile. Vsa okolica je bila pod snegom. Za večera sem prišel v razsežno dolino, po katerej se je Snow-River z močnim bobnenjem drvil. To je bilo začetkom junija 1860. l. Nad reko se je razprostiralo barakarsko mesto Kiandra. Povsodi je stalo dosta gostilnic, pekarskih, mesarskih barak in trgovinskih skladišč, krog in krog pa so bili zvrsteni najrazličnejši stani diggerski, v katerih so plapolali visoki ognji tudi po noči, ker je bilo tako mraz, da je vse škripalo.

Po gostilnicah je bilo še šumno, povsodi se je razlegal živ govor in hrup diggerjev, kateri so po letu dobro grebli v tukajšnih rudnikih, sedaj po zimi pa so počivali in čakali gorkejših dnij, da se z novega poprimajo dela. Vsa hrana se je dovažala s Tumuta, ali po zelo slabem potu. Konji so kedaj pa kedaj do kolen brodili po blatu. Zato se je dosta potov zgodilo, da se je dovoz za več dni zakasnil, in vsled tega je nastalo v kopaninah grozno pomankanje. In kedar je dospela hrana, pobrali so jo, kakor bi gori pogledal, zakaj na stotine lačnih želodcev je prežalo po njej. Zato so nastajali nemiri med diggerji, in policija je morala vse sile napeti, da je red vzdržavala. Ker sem menil s početka, da bodem par dnij kar tako prebil v kopaninah, gledal sem pred vsem drugim, kje bi dobil prostora za šator. Ali vsa stran je bila uže zastavljena, v nižini pa ni bilo moči prenočevati radi prevelikega blata. Razen tega nisem mogel dobiti drv za kurjavo. Ves les za kurjavo so morali prinašati z okolnih hribov. Nisem dolgo premišljal, kaj bi, kar vrezal sem je naravnost v najbližnji les. Tukajšni lesi imajo malo ravnih debel, to so same krevlje, ki se kmalu postarajo in poginejo. Po tleh je ležalo dosta suhega lesa, da sem lahko postavil šator. Ukresal sem tudi ogenj pred šatorom ter prikladal velike kosove, da je bilo več svetlobe in gorkote, zavil se v plašč in legel. Ali spati nisem mogel, ker je bilo premrzlo.

Ko je drugo jutro solnce prisijalo, hotel sem hitro vstati, ali nogi ste mi bili tako premrli, da sem se komaj po koncu držal. Vse gore krog in krog so se

žarile kakor steklene palače in iz med njih je Mont Kosciusko vzdigal k nebesu osneženo glavo svojo. Vzel sem lopato in piko ter šel gledat, kje bi se dela lotil. Ali zastonj sem se trudil cele tri dni. Kjerkoli sem pokopal in navrtal, povsodi se je pokazalo, da ne pridem tako kmalu do zlata. Treba je bilo pomisliti o tem, da bi pred kot pred prišel s tega mrzlega kraja. Četrtega dne sem odrinil s Kiandre.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

Budgetna razprava l. 1890.

Dne 16. aprila, prvi dan sej po velikonočnih praznikih pričela se je letošnja budgetna razprava in je splošna razprava trajala pičlo 4 seje.

Ni se čuditi, da politični del teh razprav skoraj izključno izpolnuje češko-nemška poravnava in prav tako je zelo naravno, izrekoma pa je bilo koristno, da je prvi k besedi prišel najbolj kričeči nasprotnik poravnave, dr. Ed. Greger, za njim govorili so prvi dan razprave še: moravski župnik Fr. Weber, znani štajerski kosêr Carneri in pa praški nadsodnijski svetovalec Friderik Hajek.

Drugi dan razprave govorili so: protisemit Türk, slovenski poslanec dr. Gregorec, šleski poslanec dr. Menger in pa dr. Rieger.

Tretji dan pričel je razpravo finančni minister Dunajevski. Za njim so govorili: korošec dr. Steinwender, bukovinec Lupul in konečno vodja levičarjev, kot generalni protigovornik, pl. Plener.

Za četrti dan ostala sta za splošno razpravo samo še generalni zagovornik prof. Šuklje in pa glavni poročevalec dr. Katrein. Potem se je skoraj soglasno sklenilo prestopiti v nadrobno razpravo in se je še v tej seji rešilo vse do ministerskega sveta in je tudi k temu 2 uri govoril protisemit profesor Kaiser. Za njem govori istrijan dr. Vitezic pa že dne 21. t. m.

Poglejmo si na kratko letošnje govornike v splošni razpravi:

Dr. Greger kot prvi govornik imel je že določeno pot svojega govora, pobijal je češko-nemško poravnavo, zagovarjal je češko državno pravo in očital je staročehom izdajstvo na češkem narodu v tem, da so pritrdili poravnavi, tamošnjim nemcem na konja in zatajili pravice lastnega naroda.

Gregerju ploskali so popred mnogokrat liberalci in levičarji, izrekoma, ko je z vso mogočo pretiranostjo in strastjo pobijal zahtevo po verski šoli.

Pri tem govoru pa se ni slišalo nikakoršnega odobravanja razun nekoliko enoličnih medklicev rednega klakerja te stranke dr. Vašaty-ja in tudi pri koncu